

Zelfreflectie-oefening bij ontmoeting & gesprek

Deze zelfreflectievragen stimuleren om vanuit twee perspectieven te reflecteren over een situatie: vanuit jezelf en vanuit de medewerker. Doorheen deze reflectie sta je stil van waaruit je reageert en welke onbewuste vooroordelen of stereotypen schuilgaan of aan de basis liggen van jouw handelen en deze van de ander.

Hoe reageer ik & waarom?

Zelfreflectievragen vanuit jouw perspectief: hoe reageer ik & waarom?

Wat voel je? Welke emoties roept de uitspraak of de reactie van de student bij je op?

Wat denk je? Welke vooroordeel of stereotype gedachte-uitspraak detecteer je bij jezelf?

Hoe reageer je? Wat is de drijfveer van jouw handeling? Wil je je reactie bijsturen? Hoe zou je dit doen?

Hoe reageert de student & waarom?

Zelfreflectievragen vanuit het perspectief van de student: hoe reageert de student en waarom?

Wat voelt de student? Welke emoties roept datgene wat jij zegt bij de student op?

Wat denkt de student? Welke vooroordeel of stereotype gedachte-uitspraak detecteer je bij de student?

Hoe reageert de student? Wat is de drijfveer van deze reactie? Wil je die reactie bijsturen? Welk tegenreactie verwacht de student van jou, denk je?

Voorbeelden:

- Emoties: zich aangevallen, verkeerd begrepen, onheus beoordeeld, gediscrimineerd,... voelen
- Manieren van reageren: in verdediging gaan, verwachten dat er excuses komen, de bal terugkaatsen, aanvallen, zich terugtrekken, apathisch worden, tolereren, negeren, gehoorzamen, advies-opmerking opvolgen, deskundigheid niet in twijfel trekken, ...
- Drijfveren
 - Docent: gezag afdwingen, regels respecteren, vorm van respect, gezag ondermijnd zien, autoriteit verliezen, klasorde bewaken, leerproces in de gaten houden, adviseren, deskundigheid doorgeven...
 - Student: rechtvaardig willen behandeld worden, niet willen geïsoleerd worden, herkennen van vroegere ervaringen, geen andere verklaring vinden dan migratieachtergrond of naam, racisme invoeren als vergoelijking voor gesteld gedrag, beoordeeld worden op competenties,...

CHECKLIST met 7 aandachtspunten

Ben ik de docent die het verschil maakt?

Ik schat studenten met migratieachtergrond naar waarde, opdat (taal)achtergrond de aanwezige competenties niet in de weg staan. Ik maak van taal geen uitsluitingsmechanisme.

Ik geef het voordeel van de twijfel waardoor mijn studenten zich begrepen voelen en ambitieus blijven. Ik blijf de studenten inspireren en aanmoedigen om door te zetten.

Ik merk discriminerende situaties en [microkwetsingen](#) op – tijdens en buiten de lessen – en geef erkenning aan diegene waartegen die gericht zijn. Ik durf mijn eigen [blinde vlekken](#) te zien en te benoemen, ook bij collega's en medestudenten. Ik blijf waakzaam voor en [reageer bij discriminerende opmerkingen](#) van studenten of docenten.

Ik geef ruimte om onderwerpen zoals samenleven, culturele achtergrond, religie en identiteit met zorg en sensitiviteit te bespreken in de aula of het leslokaal.

Ik luister naar signalen en neem deze ernstig. Het duidt op wat een student dwars zit of boos maakt. Ik zorg dat ze bij mij of bij iemand van de onderwijsinstelling terecht kunnen met vragen. Ik volg de signalen op.

Ik stimuleer verbinding tussen mij en de studenten, en tussen studenten met verschillende achtergronden onderling, zowel in de les als erbuiten.

Ik ben me bewust van mijn machtspositie en [privileges](#). hoe deze impact hebben op mijn perspectief en handelen.

To do's: positieve acties

Vragen hoe je de naam v/d student juist uitspreekt

Studenten aan het woord laten die minder zelf het woord nemen
pas op: veiligheid!

Een deel of onderwerp uit de de les/cursus laten geven door studenten met werkervaring

Erkenning geven wanneer ze een antwoord geven

Bij casussen of voorbeelden vragen naar ervaringen uit de leefwereld van de studenten

Studenten telkens hun naam laten zeggen als ze het woord nemen in de aula - groep

Fluister-momenten in de aula met diegene die voor of achter je zit (niet naast) over

- uitwisselen meningen
- voorbeelden

Ik maak er een punt van: iedereen met hun naam aanspreken!
> Studenten leren elkaars naam

In groepjes laten
discussieren, indien
mogelijk zelf
groepsindeling maken:
oog voor diverse mix !

Kennismakingsoefening
start van het jaar:
Groepjes van 4
Personen niet je nog niet kent
'Zoek 4 gemeenschappelijkheden
tussen jullie!'

> Ventileren = OK
maar met respect!
> Pas op:
racistische opmerkingen
= no way!

Uitwisselen info: hebben
we als lesgever zicht
wie van de studenten
anderstalige
nieuwkomers zijn?

Komende vergadering:
zitten naast collega X
die ik wat minder goed
ken

Rode kaarten uitdelen
Bij discriminerende
opmerking. kaart in de
lucht; samen zoeken
naar herformulering

SCAN lesinhoud
op zichtbare en
onzichtbare
stereotypen

